ТЫЗЭКЪОТМЭ – ТЫЛЪЭШ!

Адыгэ макъ

Голос адыга

1923-рэ илъэсым гъэтхапэм къыщегъэжьагъэу къыдэкIы

№ 139 (20902)

2015-рэ илъэс

БЭРЭСКЭШХУ

БЭДЗЭОГЪУМ и 31-рэ

къыхэтыутыгъэхэр ыкIи нэмыкI къэбархэр тисайт ижъугъотэщтых

WWW.ADYGVOICE.RU

Адыгэ Республикэм и Правительствэ игъэзет

Адыгэ Республикэм и ЛIышъхьэу ТхьакIущынэ Аслъан къэзыгъэзэжьыгъэхэм я Мафэу къэблагъэрэм ипэгъокIэу, IэкIыб къэралыгъохэм къарыкIыжьыгъэхэу хэкужъым щыпсэурэ тилъэпкъэгъухэм ащыщхэр тыгъуасэ ригъэблэгъагъэх.

МэфэкIым ипэгъокIэу аIукIагъ

Нахьыбэрэмкlэ ахэр специалист ныбжьыкIэх, студентых. ЗэIукIэгъум хэлэжьагъэх АР-м лъэпкъ IофхэмкIэ, IэкIыб къэралхэм ащыпсэурэ тилъэпкъэгъухэм адыряIэ зэпхыныгъэхэмкIэ ыкIи къэбар жъугъэм иамалхэмкIэ и Комитет итхьаматэу Шъхьэлэхъо Аскэррэ республикэм икъэралыгъо учреждениеу «Къэзыгъэзэжьыгъэхэр щыIэнығъэм хэгъэгъозэжьыгъэнхэмкIэ Гупчэм» ипащэу ГъукIэлI Асхьадрэ.

АР-м и ЛIышъхьэ пэублэ псалъэ къышIызэ, мэфэкIэу къэблагъэрэм ипэгъокIэу зихэкужъ къэзыгъэзэжьыгъэ ныбжьыкIэхэм игуапэу зэраIукIагъэр ариIуагъ.

— *Мыщ фэдэ зэIукIэгъухэр нахьыбэрэ зэхатщэхэзэ шъуигумэкIыгъохэм, щыкIагъэхэм татегущыIэн, ахэр дэгъэзыжьыгъэнхэм тынаIэ атедгъэтын фае,* — къыIуагъ ТхьакIущынэ Аслъан къызэрэугъоигъэхэм закъыфигъэзэзэ. — *Мы аужырэ илъэсхэм къакIоцI IэкIыб къэралыгъохэм ащыпсэущтыгъэ тилъэпкъэгъу 1600-рэ фэдизмэ Адыгеим къагъэзэжьыгъ, къуаджэу Мэфэхьаблэ изакъоу унэгъо 35-рэ щэпсэу, Сирием щыкIорэ заом ыпкъ къикIыкIэ адыгэ пчъагъэмэ ашъхьэ къырахыыжьэжьи, ячIыгужъ къэкIожьыгъэх. Ахэм зэкIэми зэрифэшъуашэу тапэгъокIыгъ, амалэу тиIэмкIэ IэпыIэгъу тафэхъу. Ежьхэми къатефэрэр агъэцакIэ — мэлажьэх, IофшIэпIэ чIыпIэхэр къызэIуахых, ныбжьыкIэхэм апшъэрэ гъэсэныгъэ зэрагъэгъоты. АщкIэ ахэм лъэшэу тафэраз.*

Шъхьэлэхъо Аскэр къызэрэхигъэщыгъэу, тилъэпкъэгъухэм апэрэу хэкужъым къызагъэзэжьыгъэр мы мафэхэм илъэс 17 мэхъу. Ахэм зэкIэми яфэIо-фашIэхэр зэрифэшъуашэу гъэцэкIэгъэнхэм, гумэкIыгъоу яIэхэр дэгъэзыжьыгъэнхэм, IэпыIэгъу афэхъунхэм сыдигъуи анаIэ тырагъэты. НыбжьыкIэхэм АР-м и ЛIышъхьэ нэIуасэ зыфашIын, гъэхъагъэу яIэхэм щагъэгъозэн гухэлъ яIэу къызэрэкIуагъэхэр Комитетым итхьаматэ къыхигъэщыгъ.

— *Къэзыгъэзэжьыгъэхэм яIофыгъохэм афэгъэхьыгъэ Iэнэ хъурае бэмышIэу зэхэтщагъ, джырэблагъэ Мэфэхьаблэ зэхахьэ щыкIонэу тэгъэнафэ. Къуаджэм игумэкIыгъохэм, иинфраструктурэ изэтегъэпсыхьан япхыгъэ лъэныкъохэм ащ тащытегущыIэщт. Джащ фэдэу мы псэупIэм иурамитIу арыкIорэ гъогухэм асфальт атетлъхьагъ,* — къыIуагъ Шъхьэлэхъо Аскэр.

Мы къуаджэм къикIыгъэ Цэй Ирхьан къызэриIуагъэмкIэ, япсэупIэ дэс унагъо горэм сэкъатныгъэ зиIэ нэбгырищ ис, асфальт гъогур ахэм анэсыгъэп. Джащ фэдэу ныбжьыкIэхэм апае футболешIапIэ мыщ щагъэпсынэу цIыфхэр къызэрэкIэлъэIухэрэр Цэй Хиндаз къыIуагъ. МыхэмкIэ пащэхэр IэпыIэгъу къафэхъунхэу закъыфагъэзагъ.

Iофыгъоу къаIэтыгъэхэм ахэплъэнхэшъ, IэпыIэгъу зэрафэхъущт шIыкIэхэр зэрагъэнэфэщтхэр мыщ дэжьым АР-м и ЛIышъхьэ къыIуагъ.

ПшъэдэкIыжьэу ыхьырэмкIэ гъунэпкъэ гъэнэфагъэ зиIэ обществэу «Бемхолдинг» зыфиIорэм ипащэу Тезджан Эсат илъэс 20-кIэ узэкIэIэбэжьымэ Тыркуем къикIыжьи, ятэжъхэм ячIыгу къыгъэзэжьыгъ. Ащ къызэриIотагъэмкIэ, зипэщэ заводым дзыо зэфэшъхьафхэр къыдегъэкIых. Япродукцие республикэм имызакъоу, Москва, Екатеринбург, нэмыкI чIыпIэхэми ащыIуегъэкIы. Ащ джыри зырагъэушъомбгъун, цIыфэу Iутхэм япчъагъэ нахьыбэ ашIын гухэлъ зэряIэм АР-м и ЛIышъхьэ щигъэгъозагъ.

ТхьакIущынэ Аслъан иунашъокIэ къэзыгъэзэжьыгъэхэм яIофыгъохэм афэгъэзэгъэщт республикэ комиссие зэрэзэхащагъэм мэхьанэшхо зэриIэр ГъукIэлI Асхьад къыIуагъ. Ащ ипащэу, АР-м и Премьер-министрэу КъумпIыл Мурат сыд фэдэрэ лъэныкъокIи IэпыIэгъу къызэрафэхъурэр, ащ цIыфхэр зэрэфэразэхэр къыхигъэщыгъ.

— *IофшIэпIэ чIыпIакIэхэр джыри къызэIушъухынхэу, бюджетым ижъугъэхьэрэ хэбзэIахьхэм ахэжъугъэхъонэу тапэкIи тышъущэгугъы,* — риIуагъ ащ ТхьакIущынэ Аслъан.

Гъэсэныгъэм, псауныгъэр къэухъумэгъэным, культурэм ясистемэхэм, нэмыкI лъэныкъохэм япхыгъэу Iоф зышIэрэ специалист ныбжьыкIэхэр, студентхэр нэужым къэгущыIагъэх. ЗынаIэ къатет, ягумэкIыгъохэр зэхэзышIэрэ АР-м и ЛIышъхьэ, республикэм ипащэхэм «тхьашъуегъэпсэу» араIуагъ. Къэзыгъэзэжьыгъэхэр щыIэныгъэм нахь псынкIэу хэгъозэжьынхэм, ягумэкIыгъохэр дэгъэзыжьыгъэнхэм ыкIи яфитыныгъэхэр къэухъумэгъэнхэм фэшI ахэм юридическэ IэпыIэгъу языгъэгъотын зылъэкIыщт специалист ящыкIагъэу къэгущыIагъэхэм къыхагъэщыгъ. А Iофыгъом зэрэхэплъэщтхэр ыкIи цIыфхэр къызыкIэлъэIухэрэр зэрагъэцэкIэщтхэр АР-м и ЛIышъхьэ пытагъэ хэлъэу къыIуагъ.

ТХЬАРКЪОХЪО Адам.

Сурэтыр А. Гусевым тырихыгъ.

Мэфэ лъапIэмкIэ афэгушIуагъэх

Илъэс къэс шышъхьэIум и 1-р Адыгеим зи Хэкужъ къэзыгъэзэжьыгъэм и Мафэу щыхагъэунэфыкIы. Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм и Тхьаматэу Владимир Нарожнэр а мафэм ехъулIэу тилъэпкъэгъухэм афэгушIуагъ. Iофтхьабзэм хэлэжьагъэх АР-м и Къэралыгъо Совет — Хасэм бюджет-финанс ыкIи хэбзэIахь политикэмкIэ икомитет ипащэу Мырзэ Джанбэч, хэкужъым къэзыгъэзэжьыгъэхэр щыIэныгъэм хэгъэгъозэжьыгъэнхэмкIэ Адыгэ республикэ Гупчэм ипащэу ГъукIэлI Асхьад.

(ИкIэух я 2-рэ нэкIуб. ит).

ШышъхьэIум и 1-р — ЧIыгужъым къэзыгъэзэжьыгъэм и Маф

МЭКЪЭГЪЭIУ

Адыгэ Республикэм щыпсэухэу ыкIи ихьакIэхэу лъытэныгъэ зыфэтшIыхэрэр!

Тарихъ ЧIыгужъым къэзыгъэзэжьыгъэм и Мафэ фэгъэхьыгъэ зэIукIэ игъэкIотыгъэрэ концертрэ 2015-рэ илъэсым шышъхьэIум и 1-м сыхьатыр 18.00-м Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо филармоние щыкIощтых. Концерт ужым филармонием ыпашъхьэ адыгэ джэгу щызэхащэщт.

Iофтхьабзэхэм шъуахэлэжьэнэу шъукъетэгъэблагъэ.

ЗэхэщакIо комитетыр.

Мэфэ лъапIэмкIэ афэгушIуагъэх

(ИкIэух).

БлэкIыгъэ илъэсым шышъхьэIум и 1-м къыщегъэжьагъэу непэрэ мафэм нэс зичIыгужъ къэзыгъэзэжьыгъэхэм сабый 17 къафэхъугъ. Ахэм къафагъэхьазырыгъэ шIухьафтынхэр Владимир Нарожнэм аритыжьыгъэх, сабыибэ зэрыс унагъохэм заIуигъэкIагъ, гущыIэгъу афэхъугъ.

Шорэ Самин иунагъу апэ къыхагъэщыгъэр. Ишъхьэгъусэу Мариерэ ежьыррэ сабыиплI зэдапIу. Самин илъэс 17 хъугъэ Адыгеим къызигъэзэжьыгъэр. Ихэку гупсэ инасып къыщычIэкIыгъ ыкIи Мариерэ ежьыррэ псэогъу зэфэхъугъэх. Непэ унэгъо зэгурыIожьым зы пшъашъэрэ кIэлищырэ щапIу, адыгэ шэн-хабзэхэр ахалъхьэу къэхъунхэм фагъасэх.

— Мы мэфэкI мафэу къэблагъэрэм ипэгъокIэу сыкъышъуфэгушIо сшIоигъу. ШъуичIыгужъ къэжъугъэзэжьи, шъуилъэпкъ хэжъугъахъозэ, жъугъэбагъозэ Адыгеим шъузэрэщыпсэурэм тырэгушхо, — зафигъэзагъ Владимир Нарожнэм. — Сабыеу къышъуфэхъугъэм икъэралыгъо ыгъэдахэу, шъуцIэ дахэкIэ ыгъэIунэу сышъуфэлъаIо.

Адыгэхэм сыдигъуи хьакIэм нэгушIоу пэгъокIынхэр зэряхабзэу, Щура Самир къыфэкIуагъэхэр игуапэу иунэ ригъэблэгъагъэх. Ишъхьэгъусэрэ ежьыррэ сабыищ зэдапIу. Япшъашъэу Марах я 5-рэ классыр къыухыгъ, якIалэу Язан апэрэу мыгъэ еджапIэм кIощт. Анахыкlэ дэдэу Кинан ыныбжь шышъхьэIум и 20-м илъэс хъущт.

— 2000-рэ илъэсым къыщегъэжьагъэу Адыгеим сыкъакIощтыгъ, — къеIуатэ Самир. — СичIыгужъ сыдигъуи сыгу нахь зыкъищэищтыгъ, ау сыкъэкIожьын слъэкIыщтыгъэп. Сирием зэо-зэпэуцужьыр къызщежьэм, сызыдэкIощтым сегупшысагъэп. Сихэку, сятэжъ пIашъэхэм ячIыгужъ нэмыкI сымыкIожьынэу теубытагъэ сшIи, сиунагъо сигъусэу Адыгеим къэзгъэзэжьыгъ.

Самир иунагъокIэ зэши 8 мэхъух. Ахэм ащыщэу 5-мэ ябынхэр ягъусэхэу Адыгеим зэрэщыпсэухэрэр къыхэгъэщыгъэн фае.

— Хабзэ хъугъэу мы мэфэкIыр шышъхьэIум и 1-м къыхэтэгъэщ зэпыт. Депутатхэр, министрэхэм я Кабинет хэтхэр, общественнэ организациехэм ялIыкIохэр Iофтхьабзэм хэлажьэх, тилъэпкъэгъухэм Iэпыгъу тафэхъу, — къыIуагъ Мырзэ Джанбэч. — IэкIыб къэралыгъохэм къарыкIыжьыгъэ тилъэпкъэгъухэр тщыгъупшэхэрэп, амалэу тиIэмкIэ тишIуагъэ ятэгъэкIы.

ГЪОНЭЖЬЫКЪО Сэтэнай.

Сурэтыр Iэшъынэ Аслъан тырихыгъ.

КъатырэмкъыщыкIагъ

ЛэжьапкIэм итын ыкIи IофшIэнымкIэ фитыныгъэхэм япхыгъэ Iофхэм, хэбзэIахьхэмрэ къаугъоихэрэмрэ афэгъэхьыгъэ хэбзэгъэуцугъэхэр гъэцэкIагъэ зэрэхъухэрэм лъыплъэгъэным афэгъэзэгъэ комиссиеу АР-м щызэхащагъэм зичэзыу зэхэсыгъо тыгъуасэ иIагъ. Ар зэрищагъ АР-м финанс IофхэмкIэ иминистрэу Долэ Долэтбый.

Республикэ бюджетым хэбзэIахьэу ыкIи мыхэбзэIахьэу къыхэлъхьагъэ хъущтхэмкIэ агъэнэфэгъагъэр 2015-рэ илъэсым иапэрэ мэзих гъэцэкIагъэ зэрэхъугъэр, ятIонэрэ мэзихымкIэ пшъэрылъхэр ары анахьэу зытегущыIагъэхэр. ХэбзэIахьхэмкIэ агъэнэфэгъагъэхэм ягъэцэкIэн фэгъэхьыгъэу къэгущыIагъ хэбзэIахьхэмкIэ Федеральнэ къулыкъум АР-мкIэ и ГъэIорышIапIэ ипащэу Дышъэкl Адам. Ащ къызэриIуагъэмкIэ, илъэсныкъом къыкIоцI пстэумкIи сомэ миллиарди 2-рэ миллион 800-м ехъурэ хэбзэIахьэу республикэ бюджетым къыхэлъхьагъэ хъугъэ. Зэрэщытэу пштэмэ, агъэнэфэгъагъэр проценти 107-у гъэцэкIагъэу мэхъу. Арэу щытми, хэушъхьафыкIыгъэу хэбзэIахь зэфэшъхьаф пстэуми уатегущыIэмэ, зыщымыгъэцэкIагъэхэри щыIэх. Ащ фэдэу къыхигъэщыгъэхэр НДФЛ-мрэ хахьоу ашIыхэрэм къыхэхыгъэу къатын фэе хэбзэIахьхэмрэ. Экономикэм къиныгъоу зэпичыхэрэм апкъ къикIыкIэ, IофшIапIэ зытыхэрэм IофшIапIэ чIыпIэхэр нахь макIэ зэрашIыхэрэм, предприятие ыкIи компаниябэхэм мылъкоу къаIэкIахьэрэм къызэрэщыкIагъэм хэбзэIахьэу къатыщтымкIи яягъэ къэкIо. Джащ фэдэу, транспортымкIэ хэбзэIахьхэми, шъон пытэхэм апае акцизэу къатырэми къащыкIагъ. Илъэсым ыкIэм нэс хэбзэIахь пстэумкIи рахъухьагъэхэр гъэцэкIагъэ зэрэхъущтхэм амалэу щыIэмкIэ дэлэжьэщтхэми, къэралыгъом иэкономикэ зыпкъ зэримытым къыхэкIыкIэ, щыкIагъэхэр дэгъэзыжьыгъуае зэрэхъущтхэр хэбзэIахьхэмкIэ ГъэIорышIапIэм ипащэ къыхигъэщыгъ.

МыхэбзэIахьэу бюджетым къыхэлъхьагъэ хъущтхэмкIэ рахъухьэгъагъэр гъэцэкIагъэ зэрэхъурэми уигъэрэзэнэу щытэп. АщкIи кризисым иягъэ къэкIо. АР-м мылъку зэфыщытыкIэхэмкIэ и Комитет ипащэу Ирина Бочарниковам къызэриIуагъэмкIэ, пстэумкIи сомэ миллион 96,5-у илъэсныкъом къыкIоцI бюджетым къыхалъхьагъэм щыщэу сомэ миллион 83-р къэралыгъо мылъкур приватизацие зэрашIыгъэм къыкIэкIуагъ, мыхэбзэIахьхэр сомэ миллион 12,7-рэ зэрэхъурэр.

— ЭкономикэмикъиныгъохэмяягъэкъэкIонахь мышIэми, бюджетым къыхэлъхьагъэ хъущтым икъэугъоин фэгъэзэгъэ къулыкъухэм зэкIэми яIофшIэн нахь агъэлъэшымэ, Iофхэр нахьышIу хъущтых, — къыIуагъ Долэ Долэтбый пстэури къызэфихьысыжьызэ. — Законым фитыныгъэу къытитырэ пстэури дгъэфедэзэ, бюджетым нахьыбэу хахьо зэришIыщтым тыпылъын фае. Мы Iофым хыкум приставхэри нахь чанэу къыхэлажьэхэмэ, ишIуагъэ къэкIощт.

ХэбзэIахьхэмкIэ чIыфэшхо зытелъхэр комиссием къырагъэблэгъэнхэри зэхэсыгъом хэлажьэхэрэм игъоу алъытагъ.

ХЬУТ Нэфсэт.

ХЫНЫГЪОШХОР АУХЫГЪ

Лэжьыгъэ бай къахьыжьыгъ

Теуцожь районым ичIыгулэжьхэм лэжьыгъэм игъэбэгъонкIэ IофшIэкIэшIоу щыIэхэр къызфагъэфедэхэзэ илъэс къэс апэ рагъэхъу, гъунэпкъакIэхэр аштэх. Ащ фэшыхьат ныбжьи къызэрэхэмыкIыгъэу фышъхьэ лэжьыгъэхэу хьэри, коцри мыгъэ зэрагъэбэгъуагъэхэр, ахэр игъом зэрэIуахыжьыгъэхэр, лэжьыгъэ дэгъуи къызэрахьыжьыгъэр.

Районым мэкъу-мэщымкIэ и ГъэIорышIапIэ ипащэу ХьэдэгъэлIэ Мэджыдэ къызэрэтиIуагъэмкIэ, апэ Iуахыжьыгъэр хьэр ары. Гектар 1035-у яIагъэм гектар пэпчъ центнер 49-рэ фэдиз къырагъэтыгъ. А пчъагъэр гъэрекIо гурытымкIэ къахьыжьыгъагъэм центнер 16-кIэ нахьыб. Кушъу Рэмэзанэ зипэщэ фирмэу «Синдика-Агром» гектар телъытэу (яIагъэр 342-рэ) къыщырахыжьыгъэр центнер 60,8-рэ. Ащ фэдиз лэжьыгъэ районым хьэ гектарым къыщырахыжьыгъэу къыхэкIыгъэп. Тэуехьаблэ щыщ фермерэу Шъынэхъо Юрэ хьэ гектар 60-у Iуихыжьыгъэм гектар пэпчъ центнер 52-рэ къырихыгъ. А IофшIэгъэ шIагъоу районым иIэхэр тIэкIу къезыгъэIыхыжьыгъэр фирмэу «Киево-Жураки». Хьэ гектар 975-рэ иIагъ, гектарым къырихыгъэр центнер 46,4-рэ.

Коцыр зэрэхъущтыгъэр гектар 7949-рэ. Ари кIэзыгъэ фамышIэу игъом къаIожьын алъэкIыгъ хъызмэтшIапIэхэм, фермерхэм янахьыбэм. АщкIи тIэкIу ауж къинэгъагъ фирмэу «Киево-Жураки». Ащи блыпэ мафэм (бэдзэогъум и 27-м) аужырэ гектархэр къыщаIожьыгъэх.

Хыныгъошхом кIэухэу фэхъугъэхэм уагъэгушIо. Коцым гектар телъытэу къырагъэтыгъэр центнер 46-рэ. Ар гъэрекIо къахьыжьыгъэм центнери 10-кIэ нахьыб. Теуцожь районым ичIыгухэмкIэ ар гъэхъэгъэшIу. Коц тонн мин 36-рэ фэдиз хьамбархэм ачIатэкIожьыгъ. Ар гъэрекIо къахьыжьыгъагъэм тонн мин 14-кIэ нахьыб. Хьэри ащ хэбгъахъожьымэ, районым лэжьыгъэу къыщахьыжьыгъэр тонн мин 41-м нэсы (гъэрекIо — тонн мин 28-рэ).

Мыщ фэдэ IофшIэгъэшхом анахь зиIахьышIу хэзышIыхьагъэхэми таклъупчIагъ. Ахэр фирмэхэу «Синдика-Агро» (ипащэр Кушъу Рэмэзан), «Киево-Жураки» (АбытIэ Аслъан), «Адыгейскэр» (Юрий Петрищевыр), «Прикубанскэр» (Хъурмэ Хьазрэт), «Шансыр» (Уджыхъу Юсыф).

ТигущыIэгъоу ХьэдэгъэлIэ Мэджыдэ афэразэу ягугъу къышIыгъ фермерхэми. Апэ къыхигъэщыгъэхэм ащыщ гъобэкъое фермерхэр. Шъхьэлэхъо Мэдинэ коц гектари 140-у иIагъэр зэкIэмэ апэ къыIожьыгъ, тонн 644-рэ ихьамбархэм ачIитэкъожьыгъ. Ыщфыгъэ комбайнэу «Лавердэм» Iоф езыгъашIэрэр ишъао нахьыкIэу Бислъан. Ащ ежьхэм якоц хьасэхэм анэмыкIэу фирмэу «Киево-Жураки» лэжьыгъэр фыIуихыжьыгъ, тонн минищ къыIожьыгъ.

ГъобэкъуаекIэ Уджыхъу Борисэ коц тонн 800, Уджыхъу Кемал — 630-рэ къахьыжьыгъ. СтIашъу Аслъан гектар телъытэу центнер 51-рэ, ЛIыхъукIэ Теуцожь — 48,3-рэ, Шъхьэлэхъо Хьазрэт — центнер 50 къырахыгъ. ДжэджэхьаблэкIэ Джармэкъо Аслъан гектар пэпчъ коц центнер 55-рэ, Шъынэхъо Юрэ — 50, Теуцожь Руслъан — 47,5-рэ, Мамый Тимур — 48,5-рэ, Мыгу Рэмэзан — центнер 50 къырагъэтыгъ. ПэнэжъыкъоечIыпIэ коимкIэ КIыкI Азмэт гектарым коц центнер 51-рэ, Хьакъуй Рэщыдэ центнер 50 къырахыжьыгъ.

Зигугъу къэтшIыгъэ IофшIэгъэ шIагъохэм къахэдгъэхъожьы тшIоигъор лэжьыгъэшхор Iуахыжьы зэхъум IофшIэнхэр зэкIэлъыкIохэу зэрэзэшIуахыгъэхэр ары. Комбайнхэм уарзэр къаупкIатэзэ, къыхатэкъожьыгъ, ахэм кIэкIэу ауж итыгъэх диск онтэгъухэр зыпышIэгъэ тракторхэр. Непэ ехъулIэу хыпкъхэм азыныкъом фэдизмэ ячIышъхьашъо агъэушъэбыгъах, полупарэу гектар миным ехъу ажъогъах.

НЭХЭЕ Рэмэзан.

Къалэу Мыекъуапэ имэрэу Александр Наролиным мы мафэхэм цIыфхэм заIуегъакIэ, ахэр зыгъэгумэкIырэ Iофыгъохэм кой зэфэшъхьафхэм нэIуасэ защыфешIы. Шэуджэн къэлэ цIыкIукIэ заджэхэрэм щыпсэухэрэри бэмышIэу къызэхэхьэгъагъэх, къалэм ипащэ упчIэхэр ратыгъэх.

ЗэIукIэгъум ишIуагъэ къэкIощт

Ащ фэдэ зэIукIэгъухэм яшIуагъэ къызэрэкIорэр гъэнэфагъэ. ЦIыфхэр зыгъэгумэкIыхэрэ Iофыгъохэр зэкIэ гъэцэкIагъэ мыхъухэми, нахьыбэм пащэхэм анаIэ тырадзэ, яшIуагъэ къагъакIо. Ежь А. Наролинми ипэублэ гущыIэ цIыфхэм занкIэу зэраIукIэрэм ишIуагъэ къызэрэкIорэр къыщиIуагъ, ащ къэлэ администрацием иIофшIэн нахь зэригъэлъэшырэр, нахь зэпэблагъэ зэришIыхэрэр къыхигъэщыгъ.

ИкIыгъэ илъэсым зэхащэгъэгъэ зэIукIэгъум зыщытегущыIэгъэхэ Iофыгъохэр гъэцэкIагъэ зэрэхъугъэхэр къыIотагъ. Ахэр гъогухэм язытет, кIэлэцIыкIу джэгупIэхэр зыфэдэхэм, къэлэ транспортыр зэрэзекIорэм, нэмыкIхэми афэгъэхьыгъэх.

Урамэу Лесноим щыпсэурэ кIалэр пыдзафэхэр зэрахьылIэрэ ябаккэр зыдэхъугъэхэм къыкIэупчIагъ. Ахэм ащыщхэр ячIыпIэхэм зэрарагъэкощыкIыгъэхэм сурэтхэр къытырихыгъэх. ХэкIыр зэрэIуащырэм уигъэрэзэнэу зэрэщымытыр къыIуагъ.

Псэуплэ-коммунальнэ хъызмэтым епхыгъэ Iофхэмкlэ, къэбзэнығър зэраукъорэм илъэныкъокIэ ТОС-хэм, администрацием санитариемкIэ иотдел занкIэу зафагъазэзэ ашIынэу Наролиныр къяльэIугъ.

Аужырэ лъэхъаным прокуратурэм иIофышIэхэр коммунальщикхэм яIофшIакIэ зэрэлъыплъэхэрэр агъэлъэшыгъ. ТапэкIэ ахэр къалэм икой зэфэшъхьафхэм арапхыщтых, Iофхэр зэрэзэшIуахыхэрэм лъыплъэщтых.

Урамэу Лесноим щыпсэурэ нэмыкI хьулъфыгъэми псыулъшъомрэ унэхэр зытет чIыгумрэ ягъунапкъэ гъэнэфагъэу зэрэщымытыр къыIуагъ. Ащ къыхэкIэу, зыгъэпсэфыпIэ чIыпIэр Iыгъэк|, ар зыгъэкъэбзэщтымкIэ пхъэнкIакIохэр зэнэкъокъух.

Урамхэу КороткэмрэПрямомрэ зыщызэуалIэхэрэм дэжь щыпсэурэ бзылъфыгъэр тхьаусыхагъэ пчыхьэ къэс гъогу къэгъэзэгъум дэжь ныбжьыкIэхэр, ешъуакIохэр къызэрэщызэрэугъойхэрэмкIэ. Мэкуох, мэхъуанэх, зэзэожьых. Зи къалъыплъэрэп, яIорэри зэхахырэп. «Яешъуапlэ» къыпэблагъэу щыпсэухэрэм гупсэфыгъуи рэхьатыгъуи яIэп.

Наролиным ащ фэдэ Iофхэм участковэхэмрэ полицием иIофышIэхэмрэ зэрапылъынхэ фаер къыIуагъ. Ау участковэхэр пчыхьэр хэгъэкIи, мафэми зэрамыгъотыхэрэм игугъу къышIыгъ. ЯIофшIэгъу уахътэ заухыкIэ, ахэр япIуагъэкIи, къыпфэкIощтхэп.

Заводская 3-м къикIыгъэ бзылъфыгъэм унэ зэхэтэу зыщыпсэурэм хэт поликлиникэм коммунальнэ фэIо-фашIэхэм ауасэ зэримытырэр, я 29-рэ фэтэрыр зием чIыфэхэр зэрэтелъхэр къыIуагъ. Ахэм апкъ къикIыкIэ, унэу зычIэсхэм ешылIэгъэн фэе Iофыгъохэр амыгъэцэкIэшъухэу къэнэх. ЧIыфэ зытелъхэм гъэIорышIэпIэ компаниехэми, администрацием иIофышIэхэми икъоу Iоф адашIэрэп. Мы Iофыгъом ынаIэ нахь тыригъэтынэу А. Наролиным къыгъэгугъагъэх.

Урамхэу Пушкиным ыцIэ зыхьырэмрэ Тульскэмрэ зыщызэуалIэхэрэм дэжь имыщыкIагъэу аIуи лъэсрыкIо гъогуитIум (зебрэхэм) язырыр тырахыжьыгъ. ЕджапIэм кIорэ сабыйхэмкIэ ар гупсэфэп, къалэм къыдэкIырэ машинэхэр джы къэмыуцухэзэу блэчъых, кIэлэцIыкIухэмкIэ ар щынагъо.

ЗэIукIэгъум тренажер зэхэтэу къэлэ бассейным дэжь щагъэуцугъэм афэдэхэр къалэм ичIыпIэ зэфэшъхьафхэми къащагъэуцунхэу къыщыкIэлъэIугъэхэр щыIэх. Джащ фэдэу кIэлэцIыкIу джэгупIэхэм япчъагъэ къыхагъэхъонэу мэрым елъэIугъэх. Ащ ехьылIагъэу А. Наролиным къыIуагъ 2013-рэ илъэсым джэгупIэ 12, 2014-м — 18 зэрагъэпсыгъэхэр. Джыри ахэм ахагъэхъон ямурад.

ЦIыфхэм япыдзафэхэр зэрэтэкъорэ баккэр Iузыщыхэрэм бэрэ акъутэх, цIыфхэм коммунальнэ фэIо-фашIэхэмкIэ атырэ ахъщэм баккэр зэрагъэцэкIэжьыщтхэм тефэрэ ахъщэри хагъэкIы. Зыкъутэрэм ар ышIыжьынэу щытба? Iофыгъом ипэгъокIэу къэкIорэ илъэсым нэс баккэр пластикым хэшIыкIыгъэхэу зэрагъэгъотынхэм ыуж зэритхэр мэрым къыIуагъ.

ИкIыгъэ илъэсым зэIукIэгъоу зэхащэгъагъэм къыщаIэтыгъэгъэ Iофыгъохэм азыныкъо фэдизыр агъэцэкIагъ, ау агу къэмыкIыжьыгъэхэри, ащыгъупшагъэхэри щыIэх. Урамэу 2-ая Короткая зыфиIорэм илъэситIукIэ узэкIэIэбэжьымэ, «Водоканалым» гъогур щызэпитIыкIи Iофтхьабзэ горэхэр щызэрихьэгъагъэх. Машэхэр ымыгъэсэижьхэу къыгъани, нэбгырэ заулэмэ альакъохэр щыутIэрэбгъугъэх, бзылъфыгъитIу а чIыпIэм щиукIыгъ. Лъэпэу тхылъэу атхыгъэм джэуап къыратыжьыгъэп, гъогури непэ къызнэсыгъэм агъэцэкIэжьыгъэп.

ЦКЗ-мрэ Железнодорожная, 160-мрэ адэжьхэм, ощх къызещхыкIэ, зыдэкIонхэ щымыIэу цIыфхэм къин алъэгъу. Къэлэ администрациеми цIыфхэм зыфагъэзагъ, нэмыкI къулыкъухэми заIуагъэкIагъ, ау псырыкIуапIэхэр агъэтэрэзыгъэхэп.

«Восходым» къикIыгъэ бзылъфыгъэм иунэ пэблагъэу электроэнергиер къызэрыкIорэ проводхэр зыпышIэгъэхэ пкъэу зэрэщытыр, ар пхъэм зэрэхэшыкIыгъэр, бэшагъэу зэрэшъугъэр ыкIи проводхэр зэримыIыгъыжьыхэрэр къыIуагъ. Сыд фэдэрэ къулыкъу къеджагъэхэми, мыжъо пкъэу къафэзгъэуцун къахэкIырэп. Iофыр судым зэхырагъэфинэу ары къэнагъэр.

— ЦIыфхэр зыгъэгумэкIырэ Iофыгъо пстэуми танэсын ыкIи тишIуагъэ ядгъэкIын тлъэкIырэп, — къыIуагъ А. Наролиным. — Непэ тызэрэзэIукIагъэм фэдэу ахэм шъхьэихыгъэу тытегущыIэмэ, шIэгъэн фэе Iофыгъохэм тэри нахь ташъгъуазэ, хэти IэпыIэгъу тыфэхъу тшIоигъу. ШъузгъэгумэкIырэ IофхэмкIэ шъукъызэрэддэгощагъэмкIэ «тхьашъуегъэпсэу» шъосэIо. Тызэкъотэу тызэдэлажьэмэ, тикъалэ нахь дгъэдэхэн тлъэкIыщт, цIыфхэр зыгъэгумэкIыхэрэ Iофыгъохэри дэдгъэзыжьыщтых.

Унэ зэтетхэм ящагухэр зэрэIыгъэкIхэм, гъогухэм машэхэр зэрафэхъугъэхэм, хьэхэр тыдэкIи уапэ къызэрэщифэхэрэм, цIыфхэр зашъохэрэ псыр зэрэмыкъабзэм, нэмыкI Iофыгъохэми зэIукIэгъум щанэсыгъэх. Хьал-балыкъ хэмылъэу зэIукIэгъур кIуагъэ. ЦIыфхэмрэ пащэмрэ ащ щызэгурыIуагъэх.

ШЪАУКЪО Аслъангуащ.

ПIУНЫГЪЭР

Iофым аIэ екIу

Гъэмафэр — охътэ фэбэ шIагъу зыбгъэпсэфыщтыми, нэмыкIыми. ЕджакIохэм янахьыбэм, тызэрэщыгъуазэу, мы мафэхэм лагерьхэм защагъэпсэфы, ашъхьэ жьы ехьэ, агуи хэхьо, кIочIакIэхэр агъотыгъэу илъэсыкIэ еджэгъум екIолIэжьыщтых.

Ау ахэтых кIэлэеджакIохэм мы зыгъэпсэфыгъо уахътэр ышъхьэкIэ къызфэзгъэфедэжьэрэр, ахэм ащыщхэм етIупщыгъэу яеджапIэхэм Iоф ащашIэ пчэдыжьыпэм къыщегъэжьагъэу щэджэгъоужым нэс. Мы Iофым щыгъуазэ тызэрэхъугъэу, ахэр Iэтахъох е нахь чъэпхъыгъэх, янэ-ятэхэм затырацэикIэу ыкIи ежьхэм яшIоигъоныгъэкIэ Iоф ашIэныр игъоу зылъэгъугъэхэр арых. Мыхэр къалэм иеджэпIэ зэфэшъхьафхэм ащытэлъэгъух: еджэпIэ щагум ахэр щеIэбэ-лъабэх: уцыжъхэр раупкIых, хэкIхэр зэхаугъуаезэ Iуахых. Ахэтых пхъэшIэн Iофым тегъэпсыхьагъэхэу, етIупщыгъэу еджэпIэ пкъыгъохэр, пчъэ е шъхьаныгъупчъ, парт, пхъэнтIэкIу, къэлапчъ е чэу зыфэпIощтхэм дэгъоу ахэупхъухьэхэрэр. ПшъашъэхэмашIэн икъун агъоты: къэгъэгъэ кошэ зэхэкIыхьагъэхэр зэхагъэтIысыкIых, зэрифэшъуашэу альапсэхэр мыжъокIэ агъэкIэракIэ, етIэфкIэ агъалэх. ТхылъхэмIэпкIэ-лъапкIэу ахэупхъухьэх, ащхэжьых. Классхэм язэIухыгъэцэкIэни ахэр хэлажьэх. Мыщ фэдэ охътэ гъэкIуакIэм еджакIохэр Iофым аIэ екIоу пIугъэнхэмкIэ ишIуагъэ къэкIо.

Къалэу Мыекъуапэ иадминистрацие ныбжьыкIэ IофхэмкIэ икомитетрэ къалэм иеджэпIэ пащэхэмрэ мы IофшIэнхэр зэдызэхащэх. КIэлэеджакIо пэпчъ зы мазэм сомэ мини 2 — 3 кьелэжьы. Мыхэм апэIухьащт мылъкур гъэсэныгъэмкIэ къэлэ администрацием ыкIи Адыгэ РеспубликэмгъэсэныгъэмкIэ шIэныгъэмрэкIэ и Министерствэ зы миллионрэ мин 300-рэ фэдиз хъоу (IахьитIу зэхэльэу) къатIупщыгъ.

ЫпшъэкIэ къызэрэщысIуагъэу, ежь еджакIохэм яшIоигъоныгъэкIэ еджапIэхэм Iоф ащашIэ. ЕджакIом ыIэхэмкIэ ышIыгъэр сыдигъуи ыгъэгушхоу ынэ кIэтыщт, еджэнэу зырагъэжьэжьыкIэ ар зэкIэ фэсакъхэу аухъумэнхэми нахь анаIэ зэрэтетыщтыр нафэ. Шъыпкъэ, еджакIохэм ахэтых ны-тыхэм адеIэхэмэ зышIоигъохэр ыкIи ахэм затезыIэтыкIыхэрэр. Ежьыр-ежьырныгъэр зыушэтыхэрэми уарехьылIэ.

Я 6-рэ классыр къэзыухыгъэ шъэожъыеу Димэ телефон ыщэфымэ шIоигъу, кьелыжьымэ, футболки ары. ПшъэшъэжъыеуНасте янэ деIэмэ шIоигъу ыкIи лъэшэу хъупхъэу зэкIэ егъэцакIэ. Мыщ фэдэ еджакIохэр СОШ-хэу N 5-м, N 6-м, N 11-м, N 8-м, Ханскэ гурыт еджапIэм, нэмыкIхэм ащыплъэгъунхэ плъэкIыщт. КIэлэеджакIохэр IофшIэным ыгъэпшъыхэрэп, нахь чанхэу ыкIи чэфхэу яунэхэм якIужьых, мафэр кIыхьэба, загъэпсэфыжьынэуи, псыхъом кIонхэуи, унэм щыIэбэнхэуи уахътэ къафыдэфэжьы, джаущтэу заушэтызэ, апэрэ IофшIэн лъэбэкъухэр ашIых.

ДЗЭУКЪОЖЬ Нуриет.

ЛЪЭПКЪ ШIЭЖЬЫМРЭ ЩЫIЭНЫГЪЭМРЭ

«Адыгэ пчэгу» фэтэжъугъэус

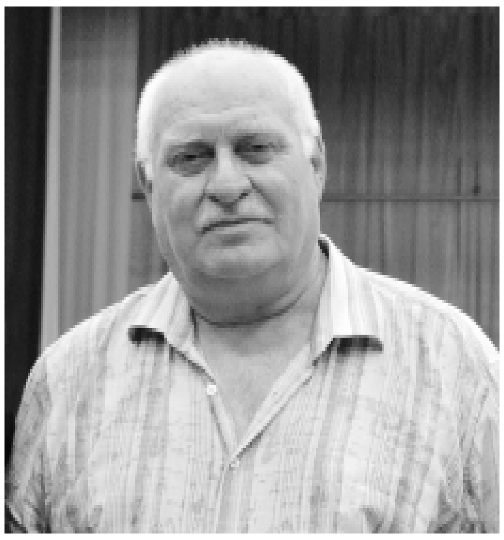

Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо филармоние ыпашъхьэ саугъэтышхоу щагъэуцугъэм, шъоф зэикIэу ащ къыпэIулъым неущрэ мафэм телъытагъэу гъэпсыкIэу яIэщтым гъэзетеджэхэр егъэгумэкIых. ЗэлъашIэрэ сурэтышIэу, архитекторэу Бырсыр Абдулахь Iофыгъохэм зэращыгъуазэр къыдэтлъыти, гущыIэгъу тыфэхъугъ.

— Адыгэхэр — ижъырэ лъэпкъых, гъогу хьылъэ къакIугъ. Ар дэгъоу тэшIэми, тэр-тэрэу зыдгъэцIыкIужьэу уахътэ къыхэкIы, — къеIуатэ Бырсыр Абдулахь. — Гуетыныгъэ ин тхэлъэу лъэпкъ шIэжь Iофыгъохэм тапылъын фае.

— Лъэпкъым изыкIыныгъэ гъэпытэгъэныр, мамыр щыIакIэм илъагъохэм тяшIушIэныр арыба зыфапIорэр?

— Тэ, адыгэхэм, лъэпкъыбэ къытхэс. Кавказ заом, нэмыкI илъэс къинхэм тхьамыкIагъоу къытфахьыгъэхэм зэращыгъуазэхэр къытфаIуатэу къызэкIыми, титарихъ нахь куоу тегупшысэн фае. ЩыIэныгъэм узэгупшысэнэу хэлъыр макIэп. Зэпимыгъэоу сабыир зэрэгъырэм угу щэкIы. Лъэпкъэу ущытмэ, дунаим тет лъэпкъышхохэу гъогушхом рыкIохэрэм ауж уимытэу, апэ уимытыщтми, уаготэу узэрэкIощтым мэхьанэ ин иIэу сэлъытэ. Лъэпкъышхомэ укъыщанэу, гъогунапцэм уIутэу алъытэ зыхъукIэ, лъытэныгъэ ин къызэрэпфамышIырэр къэлъэгъощт.

— Абдулахь, гъогунапцэу зыфапIорэм тет лъэпкъыр сыдэущтэу ащ фэдэ чIыпIэм екIугъа?

— Утхьаусыхэу ущысыщтмэ, гъогу укъызэрыкIуагъэр зэхэкIыхьажьынышъ, узыщыщыри умышIэжьэу, бгъэзэжьын умылъэкIэу чIыпIэ къин уифэщт.

— Тарихъым къызэригъэлъагъорэмкIэ, щыIэныгъэм инэкIубгъохэм ахэмыкIокIэщт лIыгъэ адыгэ лъэпкъым зэрихьагъ, ишэн-хабзэхэр дахэх.

— ШIушIагъэу тиIэр, лъэпкъ шIэжьыр зэрэдгъэлъапIэрэр ары дунаим щядгъэлъэгъун фаер. Ащ дакIоу, Кавказ заом утынэу къытихыгъэр зыщыдгъэгупшэ зэрэмыхъущтыр къыхэсэгъэщы. ШIэжь зимыIэр нэмыкI лъэпкъхэм ахэткIухьэ. Непэ узыхэт щыIакIэр зыфэдэр къыбгурымыIоу, тыгъуасэ щыIагъэр умышIэу неущрэ мафэм сыдэущтэу уфэкIощта? Тыгъосэрэ Iофыгъохэм уахэтыгъэу къызыщыбгъэхъузэ, неущрэ мафэр нахь дахэ зэрэпшIыщтым егупшыс.

— ТызэрэлъыкIотэщт шIыкIэр къэдгъотыныр къина?

— IэшIэхэп. Кавказ заом тытемыгущыIэнэу сIорэп. ТищыкIэгъэ гъогум тылъэхъу. Заор зыщэчыгъэ лъэпкъыр непэ гъызэ нэпсыр къетэкIохэу зэрэщысым, саугъэтхэр зэригъэуцухэрэм апае щыIакIэр нахь дахэ хъущтэп.

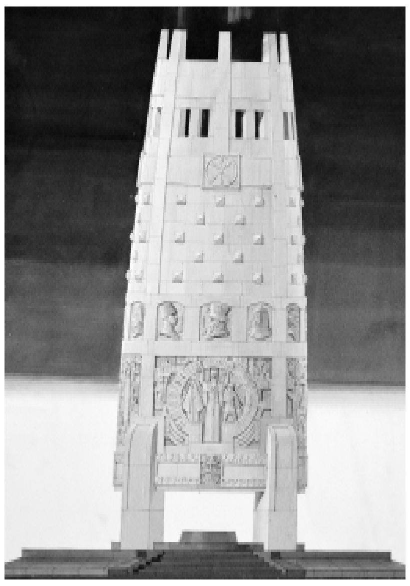

ТилъэпкъэгъухэмI заом лIыхъужъныгъэу къащыхэфагъэм фэдэ лIыгъэрэ дэхагъэрэ зезыхьагъэу дунаим тетыр бэп — сэ арэущтэу сэлъытэ. Тишэн-хабзэхэмкIэ тылъыкIотэщт — ар титекIоныгъэхэм ащыщ.

— Адыгэ лъэпкъыр заом зэбгыригъэзыгъэми, цIэрыIоу къэнагъ, дунаим тет.

— КъызэрэсIуагъэу, культурэу ылэжьыгъэмкIэ адыгэр къэнагъ, мэпсэу. Непэрэ уахътэм сурэт тшIыщтми, саугъэт дгъэуцущтми къыхэдгъэщы сшIоигъор лъэпкъым икультур, лIыгъэу зэрихьагъэр, дунаим зэрэхэуцуагъэр ары.

— Республикэм культурэмкIэ и Министерствэ саугъэтым икъыхэхынкIэ зэнэкъокъур заулэрэ зэхищагъ.

— Сыд фэдэмэ нахьышIуа? А упчIэр непи зэхэсэхы. СиIофшIагъэ апэрэ чIыпIэр къыфагъэшъуаши, онджэкъ теплъэр зиIэ саугъэтыр Мыекъуапэ щыдгъэуцугъ.

— ГъэпсыкIэу фэпшIыгъэр бэмэ къагурыIорэп. Шым исурэт къыхэзыхырэмэ уаIокIэба?

— Шым ыIупIэ ыIыгъэу хъулъфыгъэр къепсыкIыгъэу щыт. Ар сэ сизакъоп зыгу римыхьыгъэр. Шым рагъэпсыхыгъэм нахь дэй щымыIэу адыгэмэ алъытэщтыгъ. Шыуззэтесыри къедгъэкIурэп. Адыгэр шыу къодыеу щытыгъэп. Лъэпкъым ишэн-хабзэ ащ къырыбгъэлъэгъонэу хъурэп. Шым къызепсыхыкIэ, Iанэу къыздырихьакIырэр дахэу зэIуихызэ, игъомылэ тырилъхьэщтыгъ. Ар дунаим щагъэшIагъощтыгъ.

— Анахьэу унаIэ зытебгъэтыгъэр къыхэбгъэщы тшIоигъу.

— Тхьаусыхэ Iоф хэтынэу сыфэягъэп. ЛIыбланэр гукIэ щыпхырысэщы. Шъыхьэм къыкIэхьуагъэмрэ бгъэжъэу тхьакIумкIыхьэр куандэм хэзыукIыхьэрэмрэ хэтых. Ащ къикIырэр щыIэныгъэм итамыгъэ тет, шъыхьэм ибжъакъохэр щыIэныгъэм имашIох, саугъэтым щэблэх. ЫчIэгъыкIэ лIэныгъэр къыщэлъагъо. Ахэр гощыгъэхэу лIыбланэм иIагъэх. Ильэпкъ пае заощтыгъ, ильэпкъ ыухъумэщтыгъ. ТехакIоу зэрэщымытыгъэр тамыгъэм къегъэлъагъо.

— Кавказ заом хэтхыгъэр...

— Ащ бэшIагъэу сегупшысэ. Къини, тхьамыкIагъуи хэтхыгъэх. Дунаим щамылъэгъугъэ лIыгъэр тилъэпкъ къыщигъэлъэгъуагъ.

— Нарт Саусырыкъо исурэт....

— Дунаим лъэпкъыбэ тетэп машIом имэхьанэ куоу къэзыгъэлъэгъуагъэ. МашIор бэшIагъэу щыIагъ, ау ашIуаштэзэ къин хафэщтыгъэх. КъафэзыхьыжьыщтырI ары Iофыгъэр. Цыфмэ сыдигъуи фабэ ящыкIагъ. МашIом философиеу иIэр анахь лъагэу зыIэтыгъэмэ адыгэхэр ащыщых. Саусырыкъо нарт эпосым илIыхъужъ. Тэри уасэ зыфэтшIыжьынэу чIыпIэ тит.

— Лъэпкъым игууз-лыузхэри саугъэтым къыщэлъагъох.

— ГъашIэм гуузэу щытиIэр тилъэпкъэгъухэр IэкIыб зэрэхъугъэхэр ары. ЗэкIэми къызэрамыгъэзэжьыщтыр тэшIэ. ЛIыжъым бжъэмыемкIэ орэдыр егъэжьэнчы. «Мардж, къэжъугъэзэжь» арэIо адыгэмэ.

— Гугъэр зыIэтырэр къэпIуагъэгоп.

— Тилъэпкъ шэн-хабзэхэр къызэрэтштэжьхэрэр, тызэрыгушхохэрэр къэтэгъэлъагъо. ИлъэсыкIэм тыпэгъокIы... КъокIыпIэм гъэзагъэу нахьыжъым адыгэ шъуашэр щыгъ. КIалэмрэ пшъашъэмрэ хъохъум ежэх. ЛъэгапIэм тетхэу тыгъэм иапэрэ нэбзыйхэр къаубытых...

— Лъэпкъ гупшысэр къызыщежьэрэр бгъэунэфыгъа?

— УпчIэ хьылъ. Уижъ бгъэшIонымрэ уисабый улъыплъэнымрэ нахь сэгъэлъапIэх. Уижъ бгъэлъэпIэн зэрэфаер, ныбжьыкIэхэм пIуныгъэу яттырэр къэсэгъэлъагъох.

— ЛIэшIэгъу пчъагъэм тызыкIэхъопсыгъэ республикэм итамыгъэхэри саугъэтым хэтых.

— Ары. ТичIыгу, тижъогъо 12, щэбзищыр къэсэгъэлъагъох. Мыжъо 12-р итэкъухьагъэу тегъэпкIагъ. Лъэпкъым иЦыф цIэрыIохэм ясурэтхэри тетых.

— «Джэнкъо машIу» пIощта? Тызэреджэщтыр тшIапэрэп.

— ХьакIэщ онджэкъ къэлъагъорэр. Унэгъо онджэкъэу, щыпщэрыхьэу щытэп. МашIоу кIэлъым къыгъэфабэщтыгъэх. ЛъэоянэмкIэ машIор дэкIуае.

— Абдулахь, ежъугъэжьэгъэ Iофыр дэгъу, ау кIэухэу фэхъущтым икъоу тыщыгъуазэп.

— Чэщым онджэкъыр къэлъагъорэп, шIункIым хэт, нэфынэкIуапIэхэр фашIыщтхэу тэгугъэ. Пчэгур агъэкIэрэкIэщт. Эскизым Iоф дэсшIагъ. Лъэпкъ шэн-хабзэхэм яхьылIэгъэ зэхахьэхэр щыкIощтых. Тыгъэ сыхьат дэтыщт. Шахмат, шашкэ щешIэщтых. Адыгэ къушъхьэхэр тиIэх, тарихъ пкъыгъохэр къыщыдгъэлъэгъонхэ тлъэкIыщт. Шэн дахэхэр зетхьэхэзэ нэмыкI лъэпкъхэм тищытхъу ядгъэIощт. Машинэхэр зэрагъэутэкIхэу, мыхьо-мышIагъэхэр зэрахьэхэу ныбжьыкIэхэр зэрэтлъэгъухэрэм тегъэгумэкIы. Хэбзэ дахэу тиIэхэмкIэ ащ тыпэуцужьыщт.

— Хэкум къэзыгъэзэжьыгъэхэм я Мафэ ехъулIэу тиздэгущыIэгъу ехьылIэгъэ тхыгъэр гъэзетым къыщыхэтыутыщт. «Адыгэ пчэгу» фэтыусмэ хъущта?

— ЗэкъошныгъэмI ипчэгу тиI. Адыгэм къыгъэлъэгъуагъ Урысыем зэрэготыр. Тилъэпкъэгъухэр итэкъухьагъэхэу дунаим щэпсэух. Тибыракъи, тишъуаши щызетхьаных. ИлъэсыкIэр щыдгъэмэфэкIын. Сэ пчэгум «ЗэфакIу» фаусы сшIоигъуагъ. ЗыкIыныгъэм исаугъэткIэ онджэкъым еджагъэхэу тэIо. ТызыгъэгушхощтыргI тлъэгъун фае.

— Пчэгум чъыгхэр щагъэтIысхьащтых, Адыгэ Хасэр лъыплъэщт. ЛIыхъужъхэм, цIыф цIэрыIохэм, спорт-сменхэм ясурэтхэр къыщагъэлъагъомэ, аллейхэр къафызэIуахыхэмэ дэгъуба.

— Дэгъум гъунэ иIэп. Аллейхэр тищыкIагъэх, дунэе опытэу щыIэри дгъэфедэн тлъэкIыщт. ЧIыпIэхэм якъыхэхын тызэдежъугъэгупшыс.

— ТиздэгущыIэгъу зыщытыухыщтым тигъэзетеджэмэ сыда къяпIо пшIоигъор?

— Кавказ заом фэгъэхьыгъэ саугъэтыр шъхьафэу агъэуцуныр нахь тэрэз. ИщыкIагъэу альытэмэ, сыхэлэжьэщт. Онджэкъым иджэныкъо машIо орэмыкIуас. Ти ЛIышъхьэу ТхьакIущынэ Аслъан, Правительствэм, Адыгэ Хасэм, зэкIэ IэпыIэгъу къытфэхъугъэхэм «тхьашъуегъэпсэу» гъэзетымкIи ясIожьынэу сыфай. Мэщытыр, музеир, филармониер, саугъэтышхор зы пчэгум итых. Тиреспубликэ зекIо къакIохэрэм, хьакIэхэм ядгъэлъэгъун тиI. ТиIофшIэн лъыдгъэкIотэщт.

— Уахътэм елъытыгъэу джыри тызэIукIэ сшIоигъу. УигухэлъышIухэр Тхьэм къыбдегъэхъух.

— Тхьауегъэпсэу. Сигуапэу тызэIукIэн.

ЕМТIЫЛЪ Нурбый.

Сурэтхэм арытхэр: **Бырсыр Абдулахь; саугъэтым итеплъ.**

ЗэхэзыщагъэрыкIи къыдэзыгъэкIырэр:
Адыгэ Республикэм лъэпкъ IофхэмкIэ, IэкIыб къэралхэм ащыпсэурэ тилъэпкъэгъухэм адыряIэ зэпхыныгъэхэмкIэ ыкIи къэбар жъугъэм иамалхэмкIэ и Комитет
Адресыр: ур. Крестьянскэр, 236

Редакциер зыдэщыIэр:
385000, къ. Мыекъуапэ, ур. Первомайскэр, 197.
Телефонхэр:
приемнэр: 52-16-79,
редактор шъхьаIэм иапэрэ гуадзэр: 52-49-44,
редактор гуадзэр-пшъэдэкIыжь зыхьырэ секретарыр: 52-16-77.
E-mail: adygvoice@mail.ru

Зыщаушыхьатыгъэр:
Урысые Федерацием хэутын IофхэмкIэ, телерадиокъэтынхэмкIэ ыкIи зэлъыIэсыкIэ амалхэмкIэ и Министерствэ и Темыр-Кавказ чIыпIэ гъэIорышIапI, зэраушыхьатыгъэ номерыр **ПИ №ТУ23-00916**

Зыщыхаутырэр
ОАО-у «Полиграф-ЮГ», 385000, къ. Мыекъуапэ, ур. Пионерскэр, 268

ЗэкIэмкIи пчъагъэр 4300
Индексхэр 52161 52162
Зак. 813

Хэутыным узщыкIэтхэнэу щыт уахътэр Сыхьатыр 18.00
ЗыщыкIэтхэгъэхэ уахътэр Сыхьатыр 18.00

Редактор шъхьаIэм ипшъэрылъхэр зыгъэцакIэрэр
редактор шъхьаIэм иапэрэ гуадзэу
МэщлIэкъо Саид

Редактор шъхьаIэм игуадзэр — пшъэдэкIыжь зыхьырэ секретарыр
Хъурмэ Хъусен